

Na kaj moramo biti pozorni pri postavitvi in registraciji čebelnjaka

Simon Golob

svetovalec JSSČ za tehnologijo
simon.golob@czs.si

Eden izmed večjih projektov vsakega čebelarja, tako začetnika kot tudi izkušenega, je postavitve novega čebelnjaka. Naj za začetek obrazložimo, da je, v skladu s Pravilnikom o označevanju čebelnjakov in stojišč (Ur. l. RS, št. 117/2008, 55/2013, 92/2015), izraz čebelnjak opredeljen nekoliko širše, kot smo navajeni. Gre namreč za vsak prostor, kjer so nameščene čebelje družine, sem pa poleg stacionarnih objektov spadajo tudi premične prevozne enote s panji in pa panji (običajno nakladni), postavljeni na zaokroženem gozdnem, kmetijskem ali urbanem prostoru.

Registracija čebelnjaka

V prej omenjenem pravilniku je zapisano tudi, da je dolžnost vsakega čebelarja, ne glede na število panjev, usmeritev ali druge vidike, da si na pristojni upravni enoti na oddelku za kmetijstvo pridobi (v kolikor je na naslovu stalnega prebivališča še ni) številko kmetijskega gospodarstva (številko KMG MID) ter da vsak čebelnjak registrira. To stori tako, da najkasneje v roku 30 dni po naselitvi čebeljih družin na Upravo za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin odda vlogo za registracijo čebelnjaka (vloga je dostopna na spletu). Pri tem je treba paziti, da je vloga izpolnjena pravilno, da se, če je razpon parcele večji od 50 m, na vlogo napišejo točne koordinate čebelnjaka (dobimo jih v aplikaciji GERK ali v drugih spletnih zemljevidih, kot je na primer GoogleMaps). Če pa parcela ni v lasti čebelarja, je treba predložiti tudi soglasje lastnika. Na podlagi oddane vloge čebelar prejme tablico s številko čebelnjaka, ki jo mora v sedmih dneh namestiti na vidno mesto čebelnjaka. Dolžnost čebelarja je tudi, da če v čebelnjaku preneha čebelariti, tablico s številko vrne ter da vsako leto, najkasneje do 1. decembra, prek fizičnega ali spletnega obrazca sporoči stanje čebeljih družin v svojih čebelnjakih.

Foto: Janez Penca

Gradnja čebelnjaka – objekta

Če se odločimo za gradnjo čebelnjaka – objekta, pa moramo pri tem spoštovati tudi gradbeno zakonodajo. Gradbeni zakon (Ur. l. RS, št. 61/17, 72/17 – popr. in 65/20), Uredba o razvrščanju objektov (Ur. l. RS, št. 37/18) in Priloga 1 (Objekti, klasificirani glede na namen njihove uporabe) k omenjeni uredbi odredjajo, da je čebelnjak klasificiran kot objekt za rejo živali. Kot tak lahko spada med enostavne objekte, če njegova površina ne presega 20 m², ima le eno etažo, ni višji od 4 m, globlji od 1 m, njegov nosilni razpon ne presega 4 m in za njegovo izgradnjo ni treba izvesti večjega reliefnega preoblikovanja terena. Za postavitve takšnega objekta ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja ali priglasiti gradnje, pred nameravanim začetkom gradnje pa se na upravni enoti pridobi lokacijska informacija, iz katere je razvidno, da je takšna gradnja v skladu z izvedbenim prostorskim aktom. Če pa želimo postaviti čebelnjak z večjo površino, lahko skladno s prej omenjeno zakonodajo čebelnjak do površine 100 m², višine 6 m, globine 2 m in nosilnega razpona največ 5 m gradimo kot nezahteven objekt. Za gradnjo takšnega objekta pa je treba na upravni enoti pridobiti ustrezno gradbeno dovoljenje. Na upravni enoti lahko dobimo tudi dodatne informacije o možnostih in pogojih gradnje tovrstnega objekta.

Primernost lokacije za naselitev čebeljih družin in varen odmik čebel

Lokacija in lega čebelnjaka vsekakor odločilno vplivata na samo čebelarjenje ter na razvoj čebeljih družin. O potrebah čebel, ki jih moramo pri tem upoštevati, je bilo

v preteklosti že kar veliko napisanega, številne koristne in praktične informacije glede tega pa lahko čebelarji najdemo tudi v lansko leto izdanem priročniku *Dobre čebelarske prakse*. Vseeno pa bi kakšno besedo namenili še temi, ki jo čebelarji pogosto (namerno ali ne) pozabimo upoštevati. To je vpliv čebel na samo okolico oziroma na druge ljudi. Čebelarji čebel ne moremo privezati, kot to lahko storijo drugi rejci živali, zato se dostikrat zgodi, da (predvsem pri gosto naseljenih strnjjenih naseljih) za okoliške prebivalce predstavljajo težavo. Tudi na nas se med letom obračajo številni prebivalci, ki se čutijo ogrožene zaradi čebel, prisotnih v njihovi bližini. Res, da kdaj tudi neutemeljeno, zelo pogosto pa je slaba volja povsem na

mestu. Čebelarji panje postavijo tudi na neprimerna mesta, zato ni odveč opozorilo oziroma poziv, da je pri postavitvi (tudi le posameznih panjev) v bližino stanovanjskih hiš, poti in drugih površin, na katerih so ljudje, potreben najprej temeljit razmislek. Posledice neprimerne postavitve čebel so namreč lahko različne, od slabe volje, zaostrenih medsosedskih odnosov, tožb ali celo usodnih zapletov v primeru alergijske reakcije na pik čebele. Prav zaradi tega je priporočljivo čebelnjak postaviti vsaj 20 metrov stran od zemljišč sosedov ter vsaj 50 m stran od stanovanjskih hiš, poti, igrišč ali drugih površin, kjer so ljudje, in se tako že v začetku izogniti slabi volji in neželenim zapletom. 🍯

Čebelarska tehtnica

Čebelarska tehtnica je orodje, ki v zadnjih letih močno pridobiva pomen, saj nas nepredvidljive pašne in vremenske razmere silijo v njeno uporabo. Tehtnica ni zaželena in potrebna zgolj za spremljanje pozitivnih donosov v panj. Za čebelarje in predvsem za čebele je veliko pomembnejša za spremljanje negativnega stanja, saj ta vodi v pomanjkanje zaloga hrane, v slabši razvoj čebeljih družin, zmanjšanje števila čebel in njihovo slabše zdravstveno stanje. Kako zares uporabna in potrebna je, spoznamo šele, ko jo namestimo pod panj in ko začnemo spremljanje gibanja njegove teže.

Čebelarskih tehtnic je veliko, od tistih najbolj klasičnih mehanskih s premikanjem uteži do sodobnih elektronskih tehtnic, ki lahko podatke pošiljajo po sporočilih SMS ali so ti dostopni na spletnih aplikacijah ponudnikov tehtnic. Sodobne tehtnice ob današnji tehnologiji lahko vsebujejo še vrsto drugih merilnikov in senzorjev, ki nam pomagajo pri spremljanju stanja v naravi in v sami čebelji družini. Pri razvoju ene takšne tehtnice je sodelovala tudi ČZS, proizvajalec pa je podjetje Strips, d. o. o., iz Kandrš. Digitalna naprava BeeConn vsebuje poleg kompaktne tehtnice za merjenje teže panja tudi vremensko postajo za merjenje temperature, vlage, zračnega tlaka, količine padavin, smeri in hitrosti vetra, svetlosti in UVI-indeksa. Nanjo lahko priklopimo več tehtnic v čebelnjaku in tako spremljamo težo pri več čebeljih družinah. Opcijsko lahko namestimo tudi kamero, s pomočjo katere lahko z oddaljenim dostopom spremljamo pročelje čebelnjaka in dejavnost čebel. Meritve se opravljajo periodično vsako uro in se sproti pošiljajo v oblak, prek katerega se lahko z uporabo spletne aplikacije sproti spremlja dogajanje na vašem oddaljenem čebelnjaku. Za vir napajanja tehtnice lahko uporabimo električno omrežje. Če ni na razpolago, je napajanje urejeno s solarnim kompletom in akumulatorjem. Več informacij lahko pridobite na www.beeconn.si, info@beeconn.si ali na tel. št.: 03/567 07 34.

V želji, da bi imel vsak čebelar v Sloveniji svojo tehtnico, smo decembra naslovili pobudo vsem občinam v Sloveniji, da kupijo čebelarsko tehtnico in jo podarijo lokalnemu čebelarskemu društvu, ki jo namesti v čebelnjak na svojem območju in podatke deli s svojimi člani. V dogovoru z Opazovalno-napovedovalno službo si želimo te podatke vključiti tudi v dnevno poročanje in tako dnevno sliko medenja tudi iz teh lokacij prikazati vsem zainteresiranim čebelarjem.

Na našo pobudo se je med prvimi odzvala Občina Moravske Toplice z nakupom dveh tehtnic, nato občine Beltinci, Škofja Loka, Ljutomer, Koper in Dol pri Ljubljani. Vsem občinam se zahvaljujemo in verjamemo v uspešno sodelovanje še naprej. Hkrati si želimo sodelovanj tudi s preostalimi občinami v Sloveniji in da bi nam letos tehtnice beležile le pozitivne donose.

Aleš Bozovičar in Jože Smrkolj

Foto: Dušan Puhan